

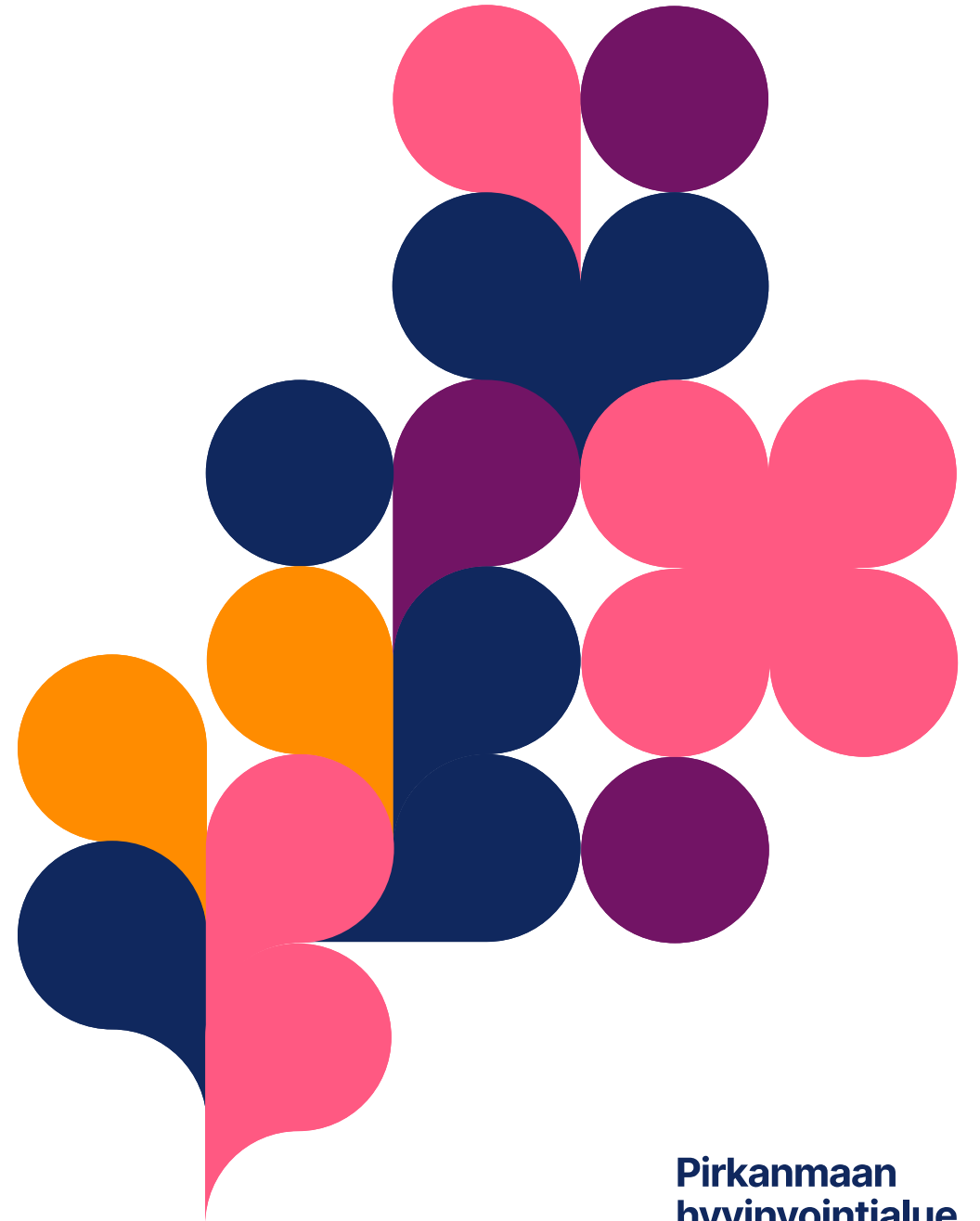
KOTONA ASUMISEN TURVAAMINEN SOTEPELA-
YHTEISTYÖNÄ

Hyvinvointialueen hyvät käytännöt

Pirkanmaan hyvinvointialue

Mari Jokela

Leila Mäkinen

Yhteistyö Pirkanmaan pelastuslaitoksen ja Tampereen kaupungin kotihoidon kanssa

- Alkoi tiiviimmin vuonna 2015. Tavoite asumisen turvallisuuden edistäminen kotona asuvien ikäihmisten parissa
- Vuosina 2015-2016 Pirkanmaalla toteutettiin hanke Palosuojelurahaston tuella EVAC -mittari kotona asuvien ikäihmisten poistumismahdollisuuden arviointiin. Mukana pelastuslaitos ja Tampereen kaupungin kotihoito.
- Kiinnostus EVAC-mittarin kehittämiseen heräsi Pelastuslaitoksen kumppanuusverkoston turvallisuuspalvelut palvelualueella ja uusi hanke aloitettiin vuonna 2017 valtakunnallisena
- EVAC-mittari – RAI-arviointimenetelmän työkalu asiakkaiden poistumisturvallisuuden arviointiin –hanke aloitettiin lokakuussa 2017 Palosuojelurahaston tuella

Haasteet ikääntyvän väestön paloturvallisuudelle

- Ikääntyvien osuus väestöstä kasvaa
- Yhteiskunnallinen tavoite on itsenäisen kotona asumisen tukeminen ja lisääminen
- Itsenäisesti asuvien ikääntyneiden toimintakyvyn rajoitteet ja toimintakyvyn aleneminen
- Yleiset odotukset suhteessa itsenäisesti asuvan ikääntyneen fyysisiin, psyykkisiin ja sosiaalisiin ominaisuuksiin
- Yksinäisyys ja yksin asuminen
- Avun puute
- Kodin olosuhteet

RAI (Resident Assessment Instrument) ikääntyneen toimintakyvyn arvioinnissa

- RAI-järjestelmä on standardoitu tiedonkeruun ja havainnoinnin välineistö, jonka avulla selvitetään iäkkäiden palvelutarpeet, kohdennetaan palvelut oikein ja tarpeenmukaisesti sekä laaditaan asiakkaan hoito-, kuntoutus- ja palvelusuunnitelma.
- Vanhuspalvelulain mukaan hyvinvointialueilla on velvollisuus käyttää iäkkään henkilön palvelutarpeiden ja toimintakyvyn arvioinnissa RAI-arviointivälineistöä 1.4.2023 alkaen.
- Kansainvälinen tutkijaverkosto interRAI org. ylläpitää, kehittää ja omistaa RAI-oikeudet. RAI on käytössä yli 35 maassa. THL ylläpitää RAI-välineiden suomalaisia versioita.
- RAI arvioinnin sisältö perustuu tutkittuun tietoon.

iRAI-HC EVAC-riskimittari (Fire Evacuation Ability)

- Mittari on tarkoitettu poistumisturvallisuuden arviointiin ja sillä voidaan arvioida toimintakyvyltään rajoittuneen henkilön poistumismahdollisuutta onnettomuustilanteessa.
- Mittari perustuu paloturvallisuusasiantuntijan arvioihin kotihoidon asiakkaiden poistumiskyvystä 2–3 minuutissa tulipalon sattuessa.
- EVAC on tarkoitettu hyödynnettäväksi paloturvallisuuden parantamisessa ja ennaltaehkäisevien toimenpiteiden suunnittelussa.
- Mittarin tulokset perustuvat asiakkaan poistumiskykyyn olennaisesti liittyviin toimintoihin.
- Mittarin avulla voidaan ottaa paloturvallisuuteen liittyvät asiat helpommin puheeksi ja lisätä yhteistyötä asiakkaan, läheisen, kotihoidon ja pelastuslaitoksen kanssa.

EVAC-mittari ottaa huomioon

Pukeutuminen

Liikkuminen kulkuvälineellä

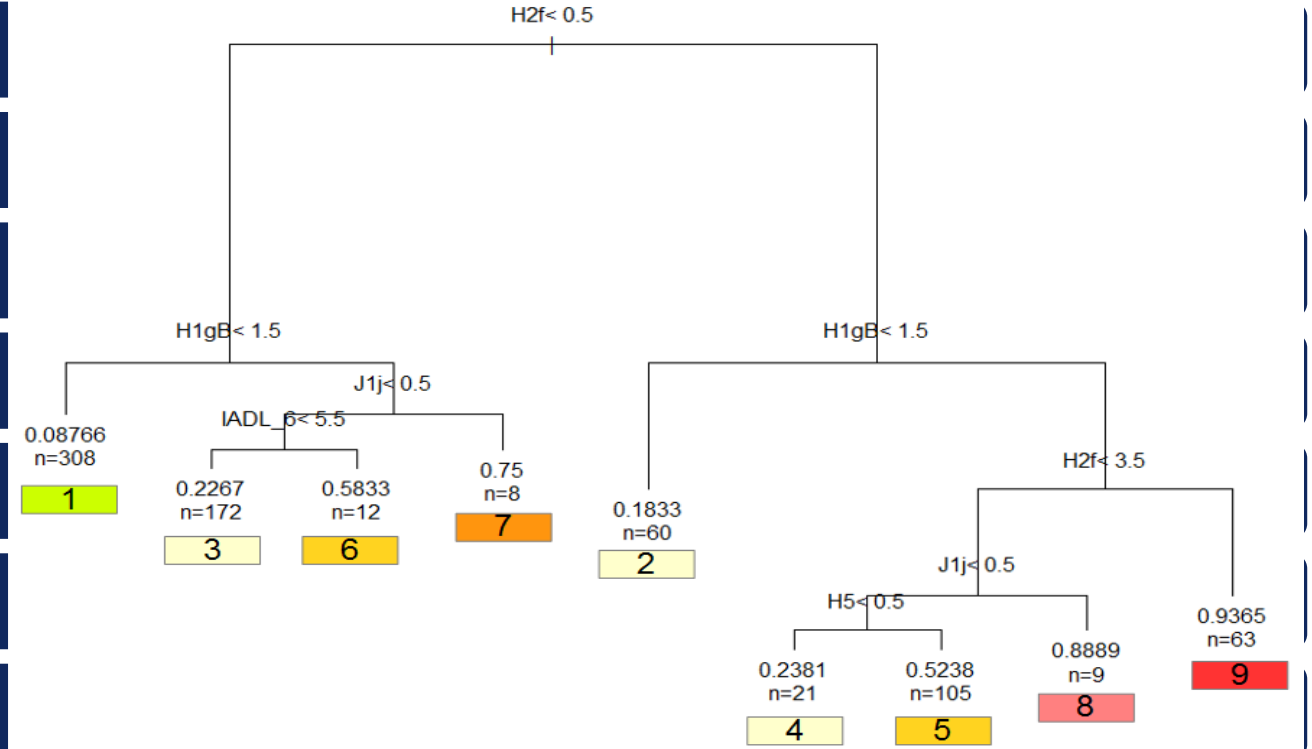
Toispuolihalvaus (hemiplegia)

Portaissa kulku

Aterioiden valmistus

Tavalliset kotitaloustyöt

Puhelimen käyttö

Asiakkaat jakautuvat mittarin tulosten mukaan 9 asiakasprofiiliin seuraavasti:

EVAC-mittari 2.0:n asiakasprofiilit

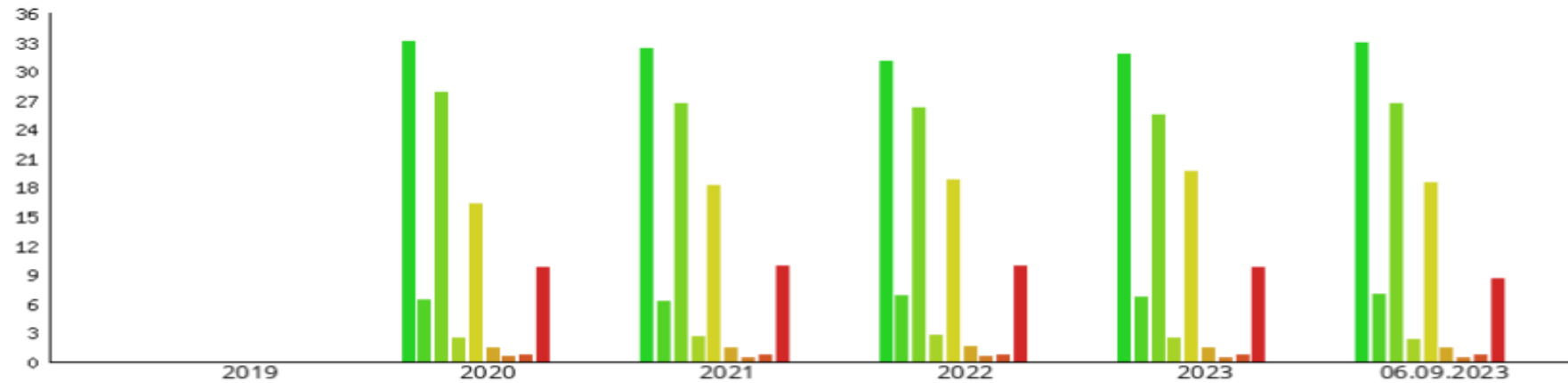
Punaisella kuvataan asiakkaita, jotka eivät EVAC-mittari 2.0:n perusteella pääse poistumaan asunnosta 2–3 minuutissa

Keltaisella asiakasryhmää: ”saattaa päästä poistumaan asunnosta 2–3 minuutissa”

Vihreällä kuvataan asiakkaita, jotka arvioinnin mukaan pääsevät poistumaan asunnosta 2–3 minuutissa

EVAC tuloksia

EVAC - MITTARI POISTUMISTURVALLISUUDEN ARVIOINTIIN

Koko organisaatio	2019	2020	2021	2022	2023	06.09.2023
<i>Jaksot, joilla arvo (n)</i>	0	4791	6736	7280	7080	5247
<i>Keskiarvo</i>	0	3,34	3,39	3,45	3,43	3,31
1 - 0,09	0 %	33 %	33 %	31 %	32 %	33 %
2 - 0,18	0 %	7 %	6 %	7 %	7 %	7 %
3 - 0,23	0 %	28 %	27 %	26 %	26 %	27 %
4 - 0,24	0 %	3 %	3 %	3 %	3 %	3 %
5 - 0,52	0 %	17 %	18 %	19 %	20 %	19 %
6 - 0,58	0 %	2 %	2 %	2 %	2 %	2 %
7 - 0,75	0 %	1 %	1 %	1 %	1 %	1 %
8 - 0,89	0 %	1 %	1 %	1 %	1 %	1 %
9 - 0,94	0 %	10 %	10 %	10 %	10 %	9 %

Pirhan kotihoidon yhteistyö pelastuslaitoksen kanssa

- Kotikäynnit
- Ilmoitukset
- Koulutukset
- Alkusammutusharjoitukset
- Esite kotihoidon asiakaskansioon

**Yhteistyöllä
turvallisuu-
tta
ikääntyneiden
asumiseen**

Paloturvallinen asuinympäristö ikäihmiselle

Paloturvallisuutta voidaan parantaa kotona monilla pienilläkin muutoksilla.

Testaa palovaroitin kerran kuukaudessa painamalla kannessa olevaa testinappia.

Palovaroitin

- Kotona on oltava toimiva palovaroitin jokaista alkavaa 60 m² kohden. Palovaroitin tulee olla erityisesti tiloissa, joissa yövytään. (Esimerkiksi 75 m² asunnossa 2 palovaroitinta).
- Kuuluuko palovaroittimen piippaus? Erityispalovaroitin on toimiva ratkaisu silloin, kun asukkaan näkö tai kuulo on heikentynyt.
- Palovaroitin pitää testata kerran kuukaudessa.
- Tulisijallisissa asunnoissa on hyvä olla häkävaroitin.

Liesi

- Lieden päällisen ja ympäristön tulee olla puhtas.
- Markkinoilla on olemassa liesiin liittyvää turvatekniikkaa, kuten turvaliesi ja liesivahti.
- Sulakkeet voi ottaa irti, jos liettä ei käytetä.

Pidä helposti syttyvät materiaalit poissa liedestä läheltä.

Muista myös:

- Kynttilöitä ja tuikkuja poltetaan vain valvotusti, kaukana palavista materiaaleista, palamattomalla alustalla.
- Pyykit kiukaan lähellä ovat suuri tulipaloriski.
- Pesukonetta tulisi käyttää vain valvotusti.
- Tupakointi lisää tulipaloriskiä, erityisesti vuoteessa tupakointi.

Turvallinen poistuminen 2–3 minuutissa

- Asunnossa tulee olla esteetön kulku ulko-ovelle ja parvekkeelle.
- Asunnon ovet ja lukot täytyy olla helppo avata.
- Jos asukas ei pääse tulipalon sattuessa itse ulos asunnosta, täytyy siitä kertoa hätäkeskukseen jo apua soittaessa (112).

112

Pidä käytävän kulkureitti tyhjänä.

Automaattinen sammutuslaitteisto (sprinkleri)

- Laitteisto lisää asukkaan turvallisuutta, erityisesti silloin kun asukkaan toimintakyky on alentunut tai rajoittunut.
- Laitteisto käynnistyy, kun lämpötila on yli 68 °C.
- Nykyisin on saatavana myös huoneistokohtainen automaattinen sammutuslaitteisto.

Lisätietoa paloturvallisuudesta antaa:

Pirkanmaan pelastuslaitos, www.pirkanmaanpelastuslaitos.fi

Päivystävä palotarkastaja 03 565 612 (pelastuslaitoksen vaihe) arkisin 8–15

Lähteitä

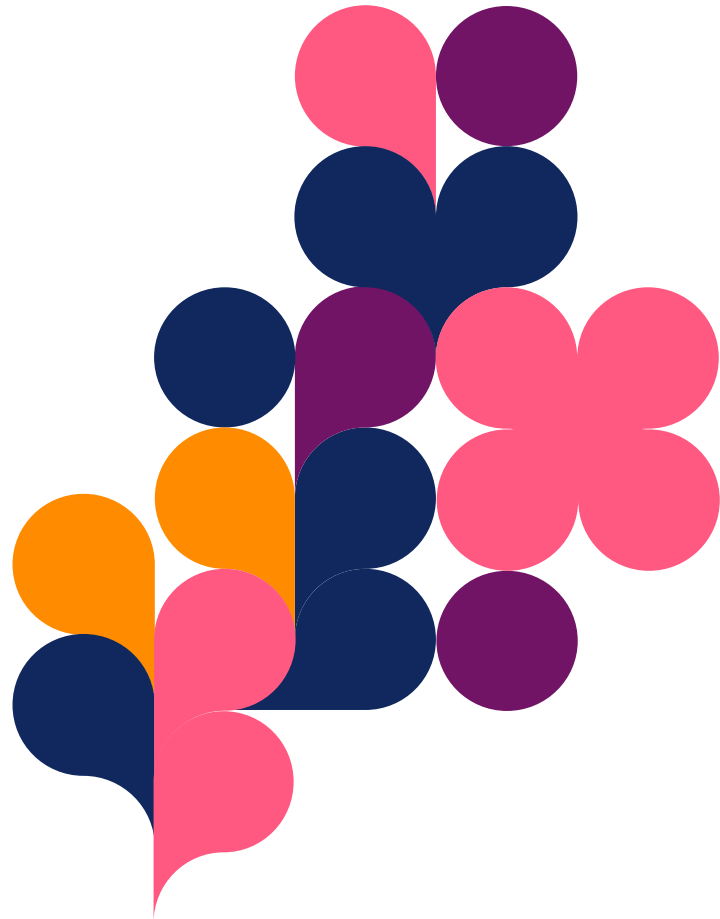
Magnus Björkgren, Frank Borg, Esa Kokki, Leila Mäkinen, Seppo Männikkö, Tytti Oksanen ja Jukka Suoja: PaloRAI ja EVAC-mittari: RAI-järjestelmän hyödyntäminen kotihoidon asiakkaiden palo- ja poistumisturvallisuuden arvioinnissa. Pelastusopiston julkaisu B-sarja: Tutkimusraportit 3/2017

Loppuraportti. EVAC-mittari – RAI-arviointimenetelmät työkalu asiakkaiden poistumisturvallisuuden arviointiin. Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto ja Pirkanmaan pelastuslaitos.

<https://www.pelastuslaitokset.fi/sites/default/files/2020-03/EVAC-loppuraportti.pdf>

Vanhuspalvelulaki. Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvuluista 980/2012, 604/2022

Vitec Raisoft, iRAI-HC, EVAC-mittari tulokset

Yhteystiedot

Leila Mäkinen

leila.makinen@pirha.fi

Mari Jokela

mari.j.jokela@pirha.fi

